

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-205 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-71/1487-570
Karar Tarihi : 10.11.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ (İkinci Başkan)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Zeynep MADAN, Didem ULUÇ

C. ŞİKAYET

EDEN : Baytekler Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Hasan ERDOĞAN
Kızıllırmak Sok. No: 13/2 Kızılay/Ankara

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

CarrefourSA Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş.
Dudulu Asfaltı No:1 Küçükbakkalköy Mah. Kadıköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: CarrefourSA Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. (CarrefourSA)'nin ürün tedarikçisi Baytekler Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.(Baytekler Gıda) ile imzalamış olduğu "satım sözleşmesi"nin CarrefourSA lehine olağanüstü hükümler içerdiği, CarrefourSA'nın bu tip uygulamaları ile piyasada çok büyük avantajlar elde ettiği ve yerel zincirleri pazar dışında bırakmak için çalıştığı iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvuruda özetle; CarrefourSA'nın tedarikçileriyle imzaladığı ve kendi lehine olağanüstü hükümler içeren sözleşmeler vasıtasıyla piyasada çok büyük avantajlar elde ettiği, böylece diğer yerel zincir marketleri pazar dışında bırakmak için çalıştığı iddia edilerek gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 6.9.2010 tarih ve 7006 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 20.9.2010 tarih ve 2010-3-205/İİ-10-364.ZM sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 30.9.2010 tarih ve 10-62/1292-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 3.11.2010 tarih ve 2010-3-205/ÖA-10-364.ZM sayılı Önaraştırma Raporu 5.11.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-110/500 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-71 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda; dosya konusu iddiaya yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Başvuru Konusu Eylem

Baytekler Gıda tarafından yapılan başvuruda;

- Toptan şarküteri ürünleri satışı ile iştigal eden Baytekler Gıda'nın ürün tedarikine ilişkin olarak CarrefourSA ile sözleşme imzaladığı,
- Anılan sözleşmenin CarrefourSA lehine olağanüstü hükümler içerdiği,
- Baytekler Gıda'nın sözleşmedeki hükümleri CarrefourSA ile uzun dönemli bir tedarik ilişkisi sürdüreceğini göz önünde bulundurarak imzaladığı ancak sözleşmenin imzalanmasından dört ay sonra CarrefourSA'nın mal alımını durdurduğu ve başka firmalardan ürün almaya başladığı,
- Bu durumun da şikâyetçi firmayı büyük zarara uğrattığı,
- CarrefourSA'nın bu tip eylemleri ile yerel zincir marketleri pazar dışına çıkarmaya çalıştığı belirtilerek, söz konusu haksız rekabetin önlenmesi ve konu hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde iki farklı ana rekabet ihlali biçimi düzenlenmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde birden fazla sayıda teşebbüsün aralarında anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı neticesinde rekabet ihlali gerçekleştirmeleri yasaklanmıştır. Teşebbüslerin tek taraflı olarak gerçekleştirdikleri uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirmek mümkün değildir. Başvuruda geçen uygulamaların teşebbüsler arası bir anlaşmaya dayanılarak gerçekleştirildiğine dair bir iddia mevcut değildir. Dolayısıyla bu dosya bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir değerlendirme yapılmamıştır.

Teşebbüslerin haksız sözleşme koşulları aracılığıyla tek taraflı olarak yerel zincirleri pazar dışına ittiği iddiası, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilir. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hâkim durumdaki bir teşebbüsün bu durumunu kötüye kullanması yasaklanmakta, bu teşebbüslerin piyasadaki diğer sağlayıcıları pazar dışında bırakması ve haksız sözleşme koşulları talep etmesi şeklindeki uygulamaları bazı durumlarda kötüye kullanma olarak değerlendirmek mümkün olabilmektedir. Hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin bir analizde, şikâyete konu teşebbüsün hâkim durumda olup olmadığı belirlenerek incelemeye başlanabileceği gibi, başlangıç olarak şikâyete konu eylemin bir kötüye kullanma hali içerip içermediği de irdelenebilir.

100 4054 sayılı Kanun'da hâkim durum "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" şeklinde tanımlanmaktadır. Hâkim durumun en önemli göstergesi teşebbüsün ilgili pazardaki payıdır ve çoğu durumda %40'ın altındaki pazar payları hâkim durum tespiti için yeterli olmamaktadır. Bu noktada şikâyete konu teşebbüsün faaliyette bulunduğu organize perakende pazarına ilişkin kısa bilgi vermek yerinde olacaktır.

110 Ülkemizde gıda ağırlıklı perakendecilik sektörünün temel aktörlerini hipermarketler, süpermarketler, orta marketler, marketler, bakkallar, büfeler ve ihtisas mağazaları olarak sıralamak mümkündür. Türkiye'de perakende pazarının %60'ını bakkal, market, büfe gibi geleneksel satış noktaları, %35'ini ise modern perakende sektörü oluşturmaktadır. Sektörde ağırlık halen geleneksel perakende noktalarındadır. Perakende sektöründe 2005 yılında gerçekleşen Carrefour-Gima ve Migros-Tansaş birleşmelerinin ardından yerel marketlerdeki hareketlilik artmıştır. Söz konusu birleşmeler ve yeni mağazaların açılması sonucunda sayıları 5.000'i bulan yerel marketlerin toplam ciroları da her geçen gün artmaktadır. Sektörün büyüme trendi devam etmektedir. Gıda ağırlıklı organize perakende sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin Türkiye genelindeki pazar paylarına Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1: Organize Perakende Sektöründe Pazar Payları

Teşebbüs	Pazar Payı (%)
Migros	
Carrefour	
BİM	
Metro	
Tesco	
Diğer	

Kaynak: 21.2.2008 tarih ve 2008-3-29/Öİ-08-TE sayılı Ön İnceleme Raporu

120 Organize perakende pazarının yapısı, şikâyete konu teşebbüsün hâkim durumda olduğuna işaret edebilecek bir pazar gücüne sahip olmadığını göstermektedir. Bu nedenle teşebbüsün başvuruda belirtildiği şekilde "haksız sözleşme uygulamalarının" ve "rakipleri pazar dışına itme faaliyetlerinin" hâkim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, şikâyete konu eyleme ilişkin bilgi almak amacıyla Raportörlerce şikâyetçi ile görüşülmüş, ancak görüşmede elde edilen bilgilerden de CarrefourSA'nın yerel zincirleri pazar dışında bırakmaya çalıştığına ilişkin olarak herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

130 Öte yandan başvuruda iddia edilen, şikâyetçinin taraflar arasında 9.12.2009 tarihinde imzalanmış olan "Satım Sözleşmesi" nedeniyle uğradığı zarara ilişkin durumun özel hukuk hükümleri çerçevesinde görevli ve yetkili mahkemelerce çözüme kavuşturulabileceği kanaatine varılmıştır.

10-71/1487-570

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.